

## Spis treści

|                                                                                                                                                         |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Wprowadzenie</b> ( <i>Danuta Zawadzka, Jan Sobiech</i> ) .....                                                                                       | 7   |
| <b>1. AKTYWA RZECZOWE ORAZ ŹRÓDŁA ICH FINANSOWANIA<br/>W PRZEDSIĘBIORSTWACH ROLNICZYCH POMORZA<br/>ŚRODKOWEGO</b> ( <i>Ewa Szafraniec-Siluta</i> )..... | 13  |
| 1.1. Wprowadzenie.....                                                                                                                                  | 13  |
| 1.2. Metodyka badań i źródła danych.....                                                                                                                | 15  |
| 1.3. Decyzje inwestycyjne oraz decyzje finansowe w przedsiębiorstwach<br>rolniczych w obszarze aktywów rzeczowych.....                                  | 22  |
| 1.4. Ocena inwestycji oraz kierunków rozwoju aktywów rzeczowych<br>przedsiębiorstw rolniczych w Polsce oraz w regionie<br>Pomorza Środkowego.....       | 33  |
| 1.5. Źródła finansowania wzrostu aktywów rzeczowych przedsiębiorstw<br>rolniczych w Polsce oraz w regionie Pomorza Środkowego.....                      | 47  |
| 1.6. Struktura inwestycji rzeczowych przedsiębiorstw rolniczych Pomorza<br>Środkowego oraz źródła ich finansowania – wyniki badań<br>ankietowych .....  | 58  |
| 1.7. Wnioski.....                                                                                                                                       | 68  |
| <b>2. BEZPIECZEŃSTWO FINANSOWE PRZEDSIĘBIORSTW<br/>ROLNICZYCH POMORZA ŚRODKOWEGO</b><br>( <i>Ewa Szafraniec-Siluta</i> ).....                           | 71  |
| 2.1. Wprowadzenie.....                                                                                                                                  | 71  |
| 2.2. Metodyka badań i źródła danych.....                                                                                                                | 72  |
| 2.3. Bezpieczeństwo finansowe przedsiębiorstw rolniczych w świetle<br>dotychczasowych badań.....                                                        | 77  |
| 2.4. Bezpieczeństwo finansowe przedsiębiorstw rolniczych w Polsce .....                                                                                 | 82  |
| 2.5. Ocena bezpieczeństwa finansowego przedsiębiorstw rolniczych<br>Pomorza Środkowego .....                                                            | 96  |
| 2.6. Wnioski.....                                                                                                                                       | 100 |

|                                                                                                                                                                   |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>3. ZNACZENIE KREDYTU HANDLOWEGO W PROCESIE<br/>KREOWANIA AKTYWÓW FINANSOWYCH I RZECZOWYCH<br/>ROLNIKÓW POMORZA ŚRODKOWEGO</b> ( <i>Danuta Zawadzka</i> ) ..... | 103 |
| 3.1. Wprowadzenie.....                                                                                                                                            | 103 |
| 3.2. Metodyka badań i źródła danych.....                                                                                                                          | 109 |
| 3.3. Kredyt handlowy jako instrument wzrostu aktywów rolników.....                                                                                                | 111 |
| 3.4. Zakres wykorzystania kredytu handlowego przez rolników Pomorza<br>Środkowego .....                                                                           | 116 |
| 3.4.1 Kredyt handlowy jako źródło finansowania wzrostu aktywów<br>bieżących rolników Pomorza Środkowego .....                                                     | 116 |
| 3.4.2. Cechy gospodarstw rolnych Pomorza Środkowego determinujące<br>wykorzystanie kredytu handlowego w celu finansowania wzrostu<br>aktywów bieżących.....       | 122 |
| 3.4.3. Rolnicy Pomorza Środkowego jako dawcy kredytu<br>handlowego.....                                                                                           | 132 |
| 3.4.4. Cechy gospodarstw rolnych determinujące prawdopodobieństwo<br>udzielenia kredytu handlowego przez rolnika<br>Pomorza Środkowego.....                       | 137 |
| 3.4.5. Motywy kredytowania odbiorców w działalności przedsiębiorstw<br>rolniczych .....                                                                           | 145 |
| 3.5. Wnioski.....                                                                                                                                                 | 149 |
| <b>4. ŹRÓDŁA WZROSTU AKTYWÓW FINANSOWYCH ROLNICZYCH<br/>GOSPODARSTW DOMOWYCH POMORZA ŚRODKOWEGO</b><br>( <i>Agnieszka Strzelecka</i> ).....                       | 151 |
| 4.1. Wprowadzenie.....                                                                                                                                            | 151 |
| 4.2. Metodyka badań i źródła danych.....                                                                                                                          | 152 |
| 4.3. Charakterystyka badanej populacji.....                                                                                                                       | 162 |
| 4.4. Determinanty dochodu z prowadzonej działalności rolniczej jako<br>podstawowego źródła wzrostu aktywów finansowych rolniczych<br>gospodarstw domowych .....   | 164 |
| 4.5. Dywersyfikacja źródeł dochodów rolniczych gospodarstw domowych<br>oraz jej znaczenie dla wzrostu aktywów finansowych.....                                    | 168 |
| 4.6. Źródła wzrostu aktywów finansowych rolniczych gospodarstw<br>domowych w Polsce na tle pozostałych grup społeczno-ekonomicznych<br>gospodarstw domowych ..... | 171 |

|                                                                                                                                                                       |     |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|-----|
| 4.7. Analiza i ocena struktury źródeł wzrostu aktywów finansowych rolniczych gospodarstw domowych Pomorza Środkowego w świetle wyników badań ankietowych .....        | 190 |     |
| 4.8. Wnioski.....                                                                                                                                                     | 195 |     |
| <br><b>5. KIERUNKI ALOKACJI DOCHODÓW ROLNICZYCH GOSPODARSTW DOMOWYCH POMORZA ŚRODKOWEGO</b><br>(Agnieszka Strzelecka).....                                            |     | 197 |
| 5.1. Wprowadzenie .....                                                                                                                                               | 197 |     |
| 5.2. Metodyka badań i źródła danych.....                                                                                                                              | 198 |     |
| 5.3. Czynniki determinujące decyzje rolniczych gospodarstw domowych w zakresie alokacji dochodów między konsumpcję a oszczędności .....                               | 202 |     |
| 5.4. Analiza i ocena kierunków alokacji dochodów rolniczych gospodarstw domowych w Polsce na tle pozostałych grup społeczno-ekonomicznych gospodarstw domowych .....  | 211 |     |
| 5.5. Konsekwencje decyzji podejmowanych przez rolnicze gospodarstwa domowe Pomorza Środkowego w zakresie kierunków alokacji dochodów – wyniki badań empirycznych..... | 218 |     |
| 5.6. Wnioski.....                                                                                                                                                     | 226 |     |
| <br><b>6. ROLNICY POMORZA ŚRODKOWEGO NA RYNKU USŁUG BANKOWYCH</b> (Anna Rosa) .....                                                                                   |     | 229 |
| 6.1. Wprowadzenie.....                                                                                                                                                | 229 |     |
| 6.2. Metodyka badania oraz charakterystyka próby badawczej .....                                                                                                      | 233 |     |
| 6.3. Popyt rolników Pomorza Środkowego na produkty i usługi bankowe.....                                                                                              | 238 |     |
| 6.4. Jakość usług bankowych w ocenie rolników regionu Pomorza Środkowego.....                                                                                         | 251 |     |
| 6.5. Wnioski.....                                                                                                                                                     | 258 |     |
| <br><b>7. WPŁYW OBCIĄŻEŃ FISKALNYCH ROLNIKÓW POMORZA ŚRODKOWEGO NA WZROST I ALOKACJĘ AKTYWÓW FINANSOWYCH I RZECZOWYCH</b> (Rafał Rosiński) .....                      |     | 261 |
| 7.1. Wprowadzenie .....                                                                                                                                               | 261 |     |
| 7.2. Specyfika opodatkowania działalności rolniczej .....                                                                                                             | 262 |     |
| 7.3. Ocena znaczenia obciążeń fiskalnych działalności rolniczej – w świetle opinii rolników gmin Pomorza Środkowego.....                                              | 287 |     |
| 7.4. Wnioski.....                                                                                                                                                     | 298 |     |

**8. RYZYKO DZIAŁALNOŚCI ROLNICZEJ NA OBSZARZE  
POMORZA ŚRODKOWEGO I JEGO WPŁYW  
NA PODEJMOWANE PRZEZ ROLNIKÓW DECYZJE  
FINANSOWE I INWESTYCYJNE**

|                                                                                                                                                         |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <i>(Jan Sobiech, Agnieszka Kurdyś-Kujawska)</i> .....                                                                                                   | 301 |
| 8.1. Wprowadzenie.....                                                                                                                                  | 301 |
| 8.2. Ryzyko działalności rolniczej.....                                                                                                                 | 303 |
| 8.3. Założenia metodyczne badań.....                                                                                                                    | 320 |
| 8.4. Ocena poziomu ryzyka działalności rolniczej Pomorza Środkowego<br>– wyniki badań empirycznych.....                                                 | 328 |
| 8.5. Identyfikacja sposobów oraz skłonności do ograniczania ryzyka<br>działalności rolniczej w przedsiębiorstwach rolniczych Pomorza<br>Środkowego..... | 335 |
| 8.6. Wnioski.....                                                                                                                                       | 351 |
| <br><b>PODSUMOWANIE</b> <i>(Danuta Zawadzka, Jan Sobiech)</i> .....                                                                                     | 355 |
| <br><b>BIBLIOGRAFIA</b> .....                                                                                                                           | 359 |
| <br><b>SPIS TABEL</b> .....                                                                                                                             | 401 |
| <br><b>SPIS RYSUNKÓW</b> .....                                                                                                                          | 409 |